

15/6/2023
כ"ו בסיון ה'תשפ"ג

לכבוד:
מר משה ארבל
שר הבריאות

באמצעות דוא"ל

שלום רב,

הנדון: הוראות בנוגע לשירותי רפואה בעבודה ופעולה מונעת לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי

הרינו לפנות אליך בבקשה ליתן הוראות בהקשר של שירותי רפואה בעבודה וביצוע פעילות מונעת על ידי קופות החולים על פי סעיף 7א לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994 (להלן: "החוק"), כדלקמן:

1. על פי הערכות ארגון הבריאות העולמי (WHO), כפי שנחשפו בכנס חירום שנערך בכנסת ביום ב' השבוע, 12/6/2023, **שיעור התמותה מתחלואה תעסוקתית בישראל עומד על 11.2 ל-100,000 מועסקים**, וכ- 30,000 עובדים ועובדות חדשים מצטרפים למעגל התחלואה התעסוקתית בישראל בכל שנה¹. אמנם אין הסכמה על המספרים בקרב המומחים, אך על פי הערכות אחרות שהוצגו בדיון שהתקיים ביום 13/3/2023 בוועדת הבריאות בכנסת, יש מעל 1,200 עובדים מתים בשנה² ממחלות תעסוקתיות, וכ- 100,000 חולים חדשים³.

2. ממצאים אלו אינם חדשים, ורבים מהם תועדו כבר בדו"ח ועדת אדם בשנת 2014. עם זאת, אי יישום המלצות הועדה, והמשך הזנחת הבריאות התעסוקתית הובילו להחמרת המצב, באופן שהוביל למשבר תחלואה תעסוקתית⁴. המספרים המדאיגים מחייבים התייחסות מיידית של מקבלי ההחלטות, ומעוררים אף שאלות לגבי ההסדרה הקיימת למתן שירותי בריאות תעסוקתית וקידום מחקר ופעולה מונעת על ידי הרגולטורים הרלוונטיים – משרד הבריאות ומשרד העבודה.

3. סעיף 7א(א) לחוק קובע ששר הבריאות ושר הרווחה יקבעו "סוגים, מקומות, מועדים, דרכים והיקף של שירותי הרפואה בעבודה". למרות חובה זו, אשר קבועה בדיון, למיטב ידיעתנו **עד היום לא נקבעו הוראות כאמור באמצעות תקנות, ולא ברור האם ננקטו צעדים על ידי משרד הבריאות ומשרד העבודה לקביעת הוראות באופן אחר**.

4. שנית, סעיף 7א(ד) לחוק קובע שתקנות מס מקביל (שירותי בריאות בעבודה), תשל"ג-1973 (להלן: "התקנות") ייראו כאילו הן הותקנו לפי סעיף זה, למעט פרק ג' לתקנות שעוסק בפעולה מונעת ומחקר בבריאות בעבודה. להבנתנו, משמעות הדבר היא שפרק ג' בוטל ולמעשה **לא נקבעה כל הוראה אלטרנטיבית שמחייבת את קופות החולים על פי דין לבצע פעולה מונעת ולהשקיע במחקר בבריאות בעבודה**.

¹ WHO, 'New global indicator for workers' health: mortality rate from diseases attributable to selected occupational risk factors', Bull World Health Organ, June 2023.

² המוסד לבטיחות וגיהות, 'סקר בריאות תעסוקתית ישראל 2022', ד"ר אגוזי, נובמבר 2022.

³ ראו לעניין זה את דברי יו"ר ועדת הבריאות, ואת דבריו של ד"ר מרק טרגין, המנהל הרפואי, המוסד לביטוח לאומי, בדיון בוועדת הבריאות מיום 13/3/2023. ד"ר טרגין ציין שבכל שנה מוגשות בין 90,000 ל-100,000 תביעות לדמי פגיעה בביטוח הלאומי, כשמתוכן כ-80% מוכרות.

⁴ קו לעובד, 'דו"ח משבר התחלואה התעסוקתית בישראל', ברנדר, בארון, סימונט כורך, דצמבר 2021.

5. לאור כל האמור לעיל, אנו פונים אליך בבקשה זו, ראשית על מנת לקבוע הוראות מתאימות למתן שירותי רפואה בעבודה, ככל שלא נקבעו עד כה, על פי סעיף 7א לחוק, כדי להבטיח מתן שירותי רפואה תעסוקתית הולמים במקומות העבודה בהם נדרש פיקוח מוגבר לאור חשיפתם של העובדים לגורמי סיכון לתחלואה תעסוקתית. שנית, נבקש ממשרד הבריאות לגבש מדיניות, ככל שלא גובשה, לביצוע פעולה מונעת ומחקר בבריאות בעבודה, כמו גם גיבוש הוראות מתאימות לקופות החולים לשם כך.
6. אין חולק שמשבר התחלואה התעסוקתית פוגע בעשרות אלפי עובדים ועובדות בישראל בכל שנה. על משרד הבריאות, אשר אמון על קידום בריאות הציבור, למלא את חובתו להפעיל את סמכויותיו על פי דין, ולפרסם הוראות לקידום בריאותם התעסוקתית של כלל העובדים והעובדות במדינה בהקדם האפשרי. זאת למען עצירת המשבר ומניעת המשך הפגיעה בעובדים.
7. נודה להתייחסותך.

בברכה,
דיאנה בארון, עו"ד
מנהלת מדיניות ציבורית ומחקר
עמותת קו לעובד

העתק:

משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות
מר יואב בן צור, שר העבודה
מר ישראל אוזן, מנכ"ל משרד העבודה
עו"ד דנה נויפלד, יועצת משפטית, משרד הבריאות
עו"ד דבורה ספיר-אליעזר, יועצת משפטית משרד העבודה
אינג' חזי שוורצמן, ראש מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית, משרד העבודה
ד"ר אלי רוזנברג, מנהל המחלקה לבריאות העובד, משרד הבריאות
עו"ד שי סומך, ממונה תחום הבריאות במחלקת ייעוץ וחקיקה, משפט ציבורי-חוקתי, משרד המשפטים
עו"ד הדיל יונס, מחלקת ייעוץ וחקיקה, משפט ציבורי-חוקתי, משרד המשפטים
ח"כ אוריאל בוסו, יו"ר ועדת הבריאות